

## Prosjektbeskrivelse: Anne Carson og det fragmentariske

Hvilken rolle spiller fragmentet – det ufullendte og løsrevne – for de sjangermessige eksperimentene i forfatterskapet til Anne Carson? Dette er et spørsmål jeg kunne tenkt meg å jobbe med i forbindelse med masteroppgaven i litteraturvitenskap. Min personlige interesse i dette spørsmålet springer ut fra både en entusiasme for formeksperimententer, for de ofte lyriske kvalitetene som ligger i fragmentformen, og for mulighetene for fortolkning som oppstår i møte med det (tilsynelatende) uferdige og løsrevne.

To av verkene som har gjort størst inntrykk på meg når det kommer til utradisjonell form er den lyriske romanen “Autobiography of Red” og Sapfo-oversettelsen “If Not, Winter”, begge ført i pennen av Anne Carson. Førstnevnte er en slags metaforisk nytolkning av myten om Geryon og Herakles, løst basert på overlevende fragmenter av den greske dikteren Stesikhoros' dikt *Geryoneis*. Carson åpner verket med essayistiske refleksjoner rundt dette kildematerialet, før hun introduserer sine egne frie oversettelser av fragmentene. Med dette lekent akademiske utgangspunktet som springbrett glir boka over i en roman skrevet i frie vers. Her er Geryon ikke lenger monstret Herakles må ta livet av for å fullføre sine ti storverk, men en sårbar og kunstnerisk anlagt menneskeskikkelse i moderne tid. Han blir seksuelt misbrukt i barndommen, har et nært, men anstrengt forhold til moren sin, og bruker dagene til å fotografere og samle materiale til den uortodokse selvbiografien sin. Herakles er en selvsikker og rastløs ung mann som blir Geryons elsker i et ubalansert forhold i tenårene.

“If Not, Winter” skiller seg fra andre moderne oversettelser av fragmentene etter Sapfo ved at den vektlegger hullene i teksten, og gjengir tekstene nettopp som fragmenter. Tomme hakeparenteser markerer områdene hvor kildematerialet er uleselig eller ufullstendig. Løsrevne ord og setningsfragmenter blir hengende i luften for seg selv. I denne konteksten skiller de relativt få helhetlig bevarte strofene og meningsbærende enkeltlinjene seg tydelig ut, og kan oppnå en nesten overraskende klarhet. Denne måten å gjengi fragmentene på gir teksten en rikere stofflighet – det blir tydelig hvor mye *tid* som ligger mellom oss og forfatteren, hvor mye arbeid som har blitt lagt i å bevare linjene for ettertiden, hvor viktige ordene er for oss. Samtidig oppstår en form som kan minne om eksperimenterende modernistisk litteratur, hvor uvanlige ordsammenstillinger og formuleringer skaper en underliggjørende effekt som tillater nye farger og tolkningsmuligheter.

Jeg holder for tiden på å lese meg litt opp på Carsons forfatterskap, og ser at det fragmentariske er et gjennomgående trekk. Både i diktingen, essayistikken og de formeksperimenterende verkene hennes ser fragmenter ofte ut til å fungere som utgangspunkt, springbrett og byggemateriale.

Dersom jeg velger det fragmentariske som problemområde til masteroppgaven min, virker dermed hennes forfatterskap som et fint sted å begynne. I utdypningen av den overordnede problemstillingen jeg åpnet denne teksten med kunne jeg for eksempel sett nærmere på forholdet mellom hovedteksten i *Autobiography of Red* og de oversatte fragmentene som åpner romanen. Hvordan følger Carson trådene fra det fragmentariske utgangspunktet videre gjennom teksten, hvordan spinner hun videre på dem? På hvilke andre måter blir det fragmentariske tematisert i romanen? Hvordan brukes fragmentet som bindeledd i sjangeroverskridende formeksperimenter? Det kunne også være aktuelt å undersøke hvordan andre oversetteres gjengivelse av kildematerialet til Stesikhoros står i forhold til Carsons egne oversettelser. En slik vinkling kunne vært med på å tydeliggjøre hvor stor grad av kunstnerisk frihet hun tar seg helt fra begynnelsen av i det skapende arbeidet med fragmentene. Andre deler av forfatterskapet kunne også være interessant å ta tak i, ikke minst Sapfo-oversettelsen – men i den sammenhengen ville det muligens blitt en svakhet å ikke mestre gammelgresk.

Om jeg velger å utforske dette problemområdet, blir det i alle fall nødvendig å lese seg opp på relevant estetisk teori. Fragmentformen og det fragmentariske har helt sikkert interessert mange tenkere og litteraturforskere opp gjennom tidene, og jeg har foreløpig lite kjennskap til denne tradisjonen. Kanskje kunne det være aktuelt å gå tilbake til Novalis?